

Replik Jesu moral

Jan Tullberg och Birgitta Tullberg

Manuskript snarlikt artikel i

Kyrkans Tidning
Nummer 18, 1995

Replik Jesu moral

Jan Tullberg och Birgitta Tullberg

Att vara för något, är ofta att välja bort något annat, men i den altruistiska frågan har inte de kristna varit raka. Att också Jesus stundtals hävdade att altruism och reciprocitet inte går emot varandra är ett otillräckligt argument. ”I skolen icke mena att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har icke kommit för att upphäva utan för att fullborda.” Sådana påståenden låter slående lika vanliga politikernas försök att hävda att en ändring är en ändring men ändå ingen ändring. Logiken säger att ”löna gott och ont med gott” inte är samma sak som att ”löna gott med gott och ont med ont”.

Entusiasmen För Moder Teresa ser vi som vår kulturs motsvarighet till hyllningarna av den flitige kamrat Stachanov och den uppoffrande soldaten Lei Feng. Graden av sanningshalt och det psykologiska motivet är inte de centrala frågorna, utan att det är socialt olämpliga ideal som förespråkas med sentimentala anekdoter. Dyliga personer har en marginell betydelse i respektive samhälle. Det stora problemet är inte att det finns för få helgon - utan för många skurkar. Moralen bör prioritera detta problem istället för att förespråka marginella metoder som många gånger får negativa konsekvenser.

Vi kan inte se att ”altruismen utträttat storverk” och att ”världen utan den skulle bli avsevärt fattigare”. Altruismens storverk har huvudsakligen slutat i stora katastrofer. Inte heller den måttlighets- eller småttighetsaltruism som görs av mer ordinära personer har en positiv effekt. Initiala vänligheter och tjänster har naturligtvis ett värde, men de bör ses som reciproka utspel. Får man ett negativt gensvar har vi svårt att se en dygd i att fortsätta med nya uppoffringar, men en altruistisk moral stöder attityder som undfallenhet och indifferens. En konsekvens är också en omfattande dubbelmoral när de flesta försöker framställa sig som mer altruistiska än de är. Det förefaller oss vara en dålig moral - en rejäl dos dårskap - att förespråka handlingar vilka som ”regnet falla över både goda och onda”.

Att vara för något, är ofta att välja bort något annat, men i den altruistiska frågan har inte de kristna varit raka. Att också Jesus stundtals hävdade att altruism och reciprocitet inte går emot varandra är ett otillräckligt argument. ”I skolen icke mena att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har icke kommit för att upphäva utan för att fullborda.” Sådana påståenden låter slående lika vanliga politikernas försök att hävda att en ändring är en ändring men ändå ingen ändring. Logiken säger att ”löna gott och ont med gott” inte är samma sak som att ”löna gott med gott och ont med ont”.

Entusiasmen För Moder Teresa ser vi som vår kulturs motsvarighet till hyllningarna av den flitige kamrat Stachanov och den uppoffrande soldaten Lei Feng. Graden av sanningshalt och det psykologiska motivet är inte de centrala frågorna, utan att det är socialt olämpliga ideal som förespråkas med sentimentala anekdoter. Dyliga personer har en marginell betydelse i respektive samhälle. Det stora problemet är inte att det

finns för få helgon - utan för många skurkar. Moralen bör prioritera detta problem istället för att förespråka marginella metoder som många gånger får negativa konsekvenser.

Vi kan inte se att "altruismen utträttat storverk" och att "världen utan den skulle bli avsevärt fattigare". Altruismens storverk har huvudsakligen slutat i stora katastrofer. Inte heller den måttlighets- eller småttighetsaltruism som görs av mer ordinära personer har en positiv effekt. Initiala vänligheter och tjänster har naturligtvis ett värde, men de bör ses som reciproka utspel. Får man ett negativt gensvar har vi svårt att se en dygd i att fortsätta med nya uppoffringar, men en altruistisk moral stöder attityder som undfallenhet och indifferens. En konsekvens är också en omfattande dubbelmoral när de flesta försöker framställa sig som mer altruistiska än de är. Det förefaller oss vara en dålig moral - en rejäl dos dårskap - att förespråka handlingar vilka som "regnet falla över både goda och onda".